

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punct. Diff. 1. Proponuntur argumenta pro sententia negante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

gratia, in ordine ad ipsam executivam potentiam, in actum deducendam.

PRÆMITTO 5. In presenti hac tria vel maxime expendenda. Primo: ad indigeamus gratiâ ad actus honestos moraliter. Secundo: ad vitanda omnia venialia. Tertio: ad perseverandum, ex quibus decisus reliqua innotescent.

DIFFICULTAS I.

De Necessitate Gratiæ ad actus honestos moraliter?

Plures hac in parte sententias collegit Ovied. contr. 3. à num. 14. principales duæ sunt. Prima Vafq. qui Prima 2da. 190. asserit esse necessariam gratiam per Christum ad talia opera, licet illa sit in entitate naturalis, voluitque illas actiones esse meritorias. Illum secuti sunt cum aliqua distinctione Torres, & Meratius & alii. Oppositum sentit Suar. hic lib. 8. à c. 8. referens se ad librum 2dum de prædest. Arriagi. d. 38. n. 8. Ovied. contr. 3. n. 77. licet cum restrictionibus. Sunt alia sententiæ mediæ. Prima est. Ripal. disp. 20. & 104. quod scilicet ex natura rei non sit necessaria gratia Theologica, ad aliquod bonum opus morale, sit tamen necessaria ex lege & providentia Dei, non propter ipsum opus naturale, sed ad aliud supernaturale circa idem objectum, quod semper fit, quotiescunque fit actio honesta naturalis. Secunda est Konin. qui disp. 8. de merito. dub. 4. n. 63. censet ad operationes iusti honestas moraliter, necessariam esse gratiam supernaturalem, eo quod illæ omnes iniusto sint supernaturales, licet non sit necessaria in peccatore. Sit

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta pro sententiâ negantæ.

PRIMUM Argumentum est ab Auctoritate.

PRIMA Auctoritas est S. Scripturæ.

PRIMUS locus est ad Rom. 2. Gentes quæ legem non habent naturaliter ea quæ legis sunt faciunt, quem locum c. 8. à n. 13. pluribus ponderat Suar. ultimò sistit in Particula naturaliter, quod scilicet impleant legem, ductu naturæ & per vires ejus.

RESPONDETUR favere Suario aliquos interpretes, sed oppositos Augustino qui lib. 4. contra Julianum cap. 3. idem, inquit, naturaliter & sine lege, quia de illis loquebatur qui ex gentibus venerunt ad Evangelium, non ex circumcisione cui lex data est, & propterea naturaliter, quia aut crederent in eis est correctæ natura. Similia habet libr. de spiritu & litera cap. 26. quem sequitur Prosper, Fulgentius, & alii apud eundem Suar. quem locum exponens Anselm. ait, naturaliter

quidem sed non nisi per gratiam, & fidem quæ, renovat imaginem Dei. Adde ipsum Suar. monere ibidem n. 12. nihil pro hac sententia in scriptura expressum haberi, quia illa non negat hoc fieri majori aliquo adjutorio, præter concursum generalem. Quamquam ly naturaliter bona, potest supponere pro actibus in substantia bonis, quos actus in substantia, hoc est in se bonos, faciunt gentes, non addit autem script. bene illos fieri; cum tamen non nisi ad bene agendum sit necessaria gratia. Et ita datur elemosyna in substantia sine gratia, non tamen sine gratia potest dari intentione bona & modo debito, quod expressit August. lib. 4. contr. Julian. cap. 3. homines sine fide non ad eum finem hæc opera retulerunt, ad quem referre debuerunt. Quamvis autem concedamus Suario, non esse necessarium ut semper infidelis malo fine faciat, sed negamus, quod ut bene faciat, non esse necessariam gratiam. Quando autem ponitur intentio mala pro exemplo, ponitur tanquam aliquid magis notum. Denique cum non dicat script. illos bene facere, simplicius accipientur verba si ponantur, Gentes naturaliter & sine gratia facientes quæ legis sunt, non tamen facientes bene, hoc enim non dicit scriptura.

SECUNDUS locus est, ex illo Matth. 5. si dilexeritis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis, nonne & Ethnici hæc faciunt, ubi necesse est esse sermonem de dilectione bona, aliàs nullum esset argumentum Christi.

RESPONDETUR etiam hunc locum nihil agere de exclusionem gratiæ.

TERTIUS locus ex Petri Secunda, sed illic loquitur de dominis bonis quantumvis Ethnicis. Negatur tamen, illos habuisse hanc bonitatem sine gratia.

SECUNDA Auctoritas est Pontificia. Damната est hæc propositio 36. Baji. Cum Pelagio sentit qui boni aliquid naturalis, hoc est quod ex solis naturæ viribus ortum ducit, agnoscit. Quod si tantum damnatur hic censura Baji, saltem apparet hanc sententiam esse immunem à Pelagianismo, hoc autem satis est, ut præferatur oppositæ, cum aliàs sit magis conformis Script. & Patribus. Deinde idem, propositione 37. sine censura pronuntiat quod omnis amor naturalis creaturæ rationalis, qui non est à Spiritu S. infundente charitatem, sit vitiosa cupiditas. Similia habet propositio 34. & 35. Rursus ejusdem propositio 28. est liberum arbitrium sine gratiæ Dei adjutorio non nisi ad peccatum sine gratiæ Dei adjutorio non nisi ad peccatum valet, ergo approbat virtualiter aliam contradictoriam Pontifex, scilicet liberum arbitrium sine gratiæ adjutorio aliquid posse facere quod peccatum non sit.

RESPONDETUR. Quoad propositionem 36. illa damnata non nisi ratione censuræ quam ferebat Bajus, positus enim propositionibus Baji, tum primum sub fine dicuntur aliquæ scandalo-

losa, aliqua hæretica, aliqua offendentes aures, particulatim autem singulis non apponitur censura. Quod autem dicit Arriaga n. 12. Bellarminum qui cum Bajo disputavit sensisse, quod hic stabilitum sit, posse arbitrium suis viribus aliquod bonum morale defacto efficere, id non convincit, fatetur enim Vasq. suam sententiam probatam fuisse Bellarmino, dum Romæ legeret. Quod autem dicit Cunerum qui Romæ contra Bajū egit, sensisse, quod non censura, sed ipsa propositio sit damnata, id non convincit, quomodo enim ausus fuisset eam Romæ defendere Vasq. Quod attinet ad propositionem 37. & 28. canon sequitur ex doctrina Vasq. Ratio, quia longe est alia hæc propositio, omnia quæ sunt sine gratia sunt peccata, & alia, nullum opus bonum morale sit sine gratia; primum non docuit Vasq. sed secundum, decisiones autem Conciliorum sunt nonnisi ut sonant accipiendæ. Et certe si aliquis admitteret actiones in individuo indifferentes, non faceret contra illum, dicta auctoritas, ita nec facit contra eum, qui admittit actiones bonas sine gratia, sed non bene factas. Denique intentio fuit Pontificum damnare intentum Bajī, qui in propositione 37. intendebat, quod omnis amor, qui non est supernaturalis (hoc enim ex phrasi Ecclesiæ significant illa verba, Spiritu Sancto infundente charitatem) sit actus vitiosæ cupiditatis. In propositione autem 28. intentio fuit Pontificum damnare, quod auferret indifferentiam à libero arbitrio ad non peccandum, cum ille independenter à gratiā poneret in arbitrio nonnisi determinationem ad peccandum, illis verbis, nonnisi ad peccandum valet: cum tamen gratia non adferat sed supponat indifferentiam. Nihil autem horum habet doctrina Vasq. Quando autem Trident. docet hominem justificari gratis; quia neque fides, neque opera quæ justificationem præcedunt, eam merentur, non hoc ipso supponit fidem illam, sine adjutorio gratiæ haberi.

TERTIA Auctoritas est Patrum. Expenduntur illæ nominatim, quas adducit Arriaga citatus.

PRIMUS locus est August. ex ep. 5. ad Marcellum, ubi cum agnovisset, Ethnicos non habuisse veram pietatem erga Deum, subdit, *custodientes tamen sui generis probitatem.*

RESPONDETUR. Nomine veræ pietatis intelligi, veram religionem, non addit, autem August. custodiam pietatis fuisse sine ullo auxilio gratiæ.

SECUNDUS locus ejusdem est, ex lib. de littera & Spiritu, cap. 28. de ludæis inquit, *nam & ipsi homines erant, & vis illa naturalis erat eis, per quam legitimè aliquid anima rationalis & sentiens faciat.*

RESPONDETUR. Sicut cum dico, inest beato vis, per quam videt Deum & amat, non sequi-

tur excludi lumen gloriæ &c. ita & in præsentibus non excluditur adjutorium gratiæ. Ea autem quæ adducit Espar, ex ejusdem lib. cap. 27. ostendunt in Ethnicis opera bona, sed non exclusionem gratiæ.

TERTIUS locus est ex 3. lib. Hypognosticon post medium *quisquis ita dixerit, quod sine Deo num opus, quod ad sanctum ejus propositum pertinet, nec incipere nec perficere possit, Catholicus est.*

RESPONDETUR. Imprimis non constare quod hic liber sit August. sed etiam hoc polio dici potest, non significare hunc locum quod Catholicum sit sentire, sine auxilio gratiæ possi fieri opus honestum moraliter, quamvis non inspicere ad vitam æternam, de hoc enim illic non discurrebat August. sed tantum opponitur se illis, quod merita naturalia prærequirantur ante gratiam, vel quod gratia non sit necessaria ad merita vitæ æternæ, unde etiam inibi c. 4. 10. lūm negat, quod sine gratia supernaturali probiscantur opera sicut oportet ad salutem. Hinc etiam opera bona quæ à Bono Naturæ oriuntur, inferius dicit, non fieri sine Dei gubernaculo, quod venire potest nomine gratiæ naturalis, vel certe agnoscit illic opera bona, sed non bene facta.

QUARTUS locus est ex lib. 5. de Civit. cap. 13. ubi agnoscit opera aliqua pertinentia ad præsentis vitæ honestatem, & aliqua ad futuram immortalitatem.

RESPONDETUR. Non negare illic August. quod pertinentia ad vitæ hujus honestatem, fiant sine gratia.

QUINTUS locus August. est ex lib. de perfectione justitiæ, ubi hæretico objicienti, quod possit aliquis habere voluntatem nubendi sine gratia, respondet, *quasi pro magno habenda sunt velle nubere, ubi de adjutorio divine gratiæ, operis suis disputatur* ubi videtur agnoscere Aug. quod sine adjutorio gratiæ possint ista fieri.

RESPONDETUR. Agnoscere August. quod voluntas nubendi possit haberi sine adjutorio gratiæ supernaturalis in entitate, causantisque volitionem supernaturalem, de hac enim gratia cum hæreticis disputabat August. Deinde ostendit argumentum hæreticorum esse à minori ad majus, viâ affirmationis, quasi dicat, non sequitur quod si daremus voluntatem nubendi esse sine gratia, etiam sequatur posse esse voluntatem credendi sine gratia, ex hoc autem nihil argui potest contra Vasq.

Citari solet etiam Auctoritas S. Th. 1. 2. d. 4. 109. a. 2. ubi de natura humana loquens ait, *potest quidem etiam in statu naturæ corruptæ per virtutem suæ naturæ aliquid bonum peculiare agere sine edificare domos:* Sed id non convincit: quia per ly virtutem suæ Naturæ intelligit exclusionem elevationis, opera enim non elevata dicuntur fieri per propriam virtutem; quod autem non excludat absolute gratiam, verba quæ in fine articuli

articuli ponit, ostendunt, dum ait, in utroque statu indiget homo auxilio divino ut moveatur ad bene agendum. Concedimusq; Ovi ed. quod possit, hæc verba accipere de concursu generali, sed restat querere, cur non possint accipi de auxilio gratiæ, præcipuè cum intentu S. Doctoris fuerit non loqui de necessitate concursus, sed de necessitate gratiæ, ut titulus articuli ostendit, instantiaq; de ægro quam inibi adducit hoc solū vult, quod sicut æger non caret principio vite, ita nec natura corrupta principio potenti operari bene, quia non caret indifferenti etiam ad bonum.

Citari solet Auctoritas Petri Diaconi lib. de Incar. cap. 6. Basilii hom. 9. de opere sex dierum. Prosperi cap. 22. contra collatorem & 26. sed primus, hoc tantum dicit; quod sine gratia antonomasticè dicta, hoc est, in entitate supernaturali, possint agi bona opera. Secundus solū intendit ostendere, quod voluntas independenter à gratia, non sit determinata ad malum. Tertius ostendit quod dentur opera, quæ vitam moralem honestare possunt, non agit autem quidquam de exclusione gratiæ.

SECUNDUM Argumentum est conflatum ex Rationibus quibus utitur Suar. & alii post ipsum.

1. RATIO est hic lib. 1. cap. 8. petita ex intrinseca facultate naturæ, quæ post peccatum non fuit destructa, neque in internis potentiis diminuta, sed tantum privata possibilitate, quam per gratiam & iustitiam ante peccatum habebat.

RESPONDETUR. Necessitas prædictæ gratiæ non oritur ex destructione naturæ humanæ, sed quod Selectio v. g. congruæ cogitationis pendeat à Deo, &c. similia.

2. RATIO ejusdem ex n. 49. Talis actus non est per se impossibilis libero arbitrio gratiæ destituito, nec semper est in individuo ita difficilis, ut sit necessarium adjutorium gratiæ, præcipuè cum ipse actus debeat esse in substantia naturalis, & de objecto proportionato.

RESPONDETUR. Etiam sine selecta gratia, non esse impossibilem talem actum libero arbitrio, nunquam tamen futurum sine illa, quia selectio cogitationis congruæ, quæ intercedere debet, non est in potestate creaturæ.

3. RATIO est ex cap. 13. ejusdem lib. petita, ubi hoc assumit, donum congruæ cogitationis, non esse extra dona, quæ primam creationem consequuntur, quasi ex naturali debito ac subinde non esse propriam gratiam etiam ordinis naturalis, quod ipsum sic probat. Quia hoc debitum potest considerari, vel in ordine ad naturam specificam, vel in ordine ad individua, prior respectu sumptæ naturæ est debita, quia debitum est aliis speciebus rerum, tale genus providentiæ, quo interdum opera connaturalia convenienter ac rectè secundum capacitatem suam naturalem faciunt, ergo idem debitum est, creaturæ intellectuali, secundum suam speciem sumptæ, quod etiam pluribus probat, est etiam debi-

ta hæc gratia individuis creaturis, ex pluribus capitibus, quæ ibi ponit inter alia, quod si singulis speciebus est debita dicta gratia, cum singuli Angeli differant specie singulis debet esse debita &c. &c. quæ in responsione tanguntur.

RESPONDETUR. Sicut ipsa entia aliter se habent inter se quoad modum agendi conformiter ad suam naturam, ita & modus providentiæ divinæ, est alius & alius. Porro etiam ita se habent quoad modum agendi conformiter ad suam naturam, ut determinent sibi non nisi operationem rectam in illo ordine, deviatioque ab illa, non est nisi monstrum, vel miraculum. Porro natura intellectualis primò quidem intendit operationem rectam, sed non determinat illam sibi, unde etiā & providentia divina, aliter cum aliis creaturis, aliter cum natura intellectuali concurrit, nam cum aliis concurrit, ut nisi sequatur operatio, recta debeat uti extraordinaria providentia, quando autem non sequitur recta operatio in natura intellectuali, nemo dicit Deum tunc usum esse providentiæ extraordinariæ: idq; ex eo, quia ut dixi, creaturæ sunt determinatæ non nisi ad unum modum agendi, nisi fortè aliter contingat per accidens, indeque fit, ut divina providentia secundum conditionem naturæ debeat providere, ut non nisi operatio recta sequatur, secundum quod debitum Deus agens, non facit illis ullam gratiam, condistinctam à dono creationis. Quia verò intellectualis natura, non est determinata ad modum agendi non nisi bene, fit, ut providentia divina non teneatur providere, ut non nisi operatio recta sequatur; hinc si sequitur, beneficium Dei agnoscere debet: nec per hoc inferior erit conditio naturæ intellectualis, nam melius est moraliter bene operari & liberè, quam physicè & cum necessitate. Quamvis autem etiam in creaturis aliis, reperiatur quædam indifferentia contingentia, hæc illis accidentaria est, per se enim determinatæ sunt non nisi ad operationem rectam, hinc illis ad eam providendo, Deus non facit gratiam, attendit enim ad id quod, per se & non ad id quod per accidens est, per se autem non est in nobis determinatio non nisi ad operationem honestam. Unde inferes, nec toti speciei naturæ intellectualis, nec individuis debitam esse congruam cogitationem. Quod autem adfert Suar. de determinatione ad primam cogitationem, dici potest, decere quidem ut Auctor naturæ, primam cogitationem honestam offerat, sed decentia non obligante, sed cujusdam congruitatis adeoq; non excludente rationem beneficij: quanquam salvâ suâ sanctitate, potest Deus etiam primam cogitationem non offerre congruam, quæ ipsa congruitas, si ponatur quoad suum seligi, non pendet à libertate humana; unde autem habeatur tunc ratio beneficij, ex dictis de aliis cogitationibus congruis petendum. Et sicut polita cogitatio supernaturali in omnibus

(V)

indivi-

individuis intellectualibus, incredibile videtur omnes dissenfuros, & tamen collatio talis cogitationis est speciale beneficium, ita & in praesenti idem dicendum. *Ad alia ejusdem Suarii solvenda.*

NOTO 1. Debitam esse naturam, nec cogitationem quā incongrua est, nec quā congrua, sed cogitationem, ut appellat Suar, indifferentem, est enim obligatus Deus ad dandum id, quod requirit natura intellectualis, ut possit liberè operari, non requirit autem determinatè cogitationem, quā praevideatur determinatè non habitura effectum, vel determinatè habitura, sed quā compleat potentiam ad operandum.

NOTO 2. Quod in occursum objectorum, non possit selectio cogitationis congruae referri, quia in eodem concursu, potuisset esse aliqua cogitatio congrua, sed spectat ad Deum dare congruum. Et licet non possit praesumi prudenter, quod Deus esset instituturus ordinem rerum, in quo non esset selecturus auxilia congrua, hoc non obstante, illorum selectio, adhuc est beneficium, ut in simili videre est in ordine supernaturali.

NOTO 3. Generatio hujus potius hominis quam alterius, est speciale beneficium Dei, comparatione facta ad hominem non genitum; nihilominus generatio hujus hominis non est beneficium distinctum à beneficio creationis; selecta tamen cogitatio, erit distincta à gratia creationis, quia illa creatio seu gratia creationis, est idem realiter cum ejusdem generatione, jam autem cogitatio congrua, non est idem realiter, & insuper nobis ad eandem rationem agendi non determinatis adfert utilitatem & c. nec moraliter loquendo, unā simul cum gratia creationis tanquam aliquid illi connexum confertur, & idem moraliter beneficium est, cum gratia creationis, nasci sub his constellationibus.

Continuatur Propositio argumentorum.

TERTIUM Argumentum est ex iis, quae sibi opponit Ripald. n. 99. & quo etiam utitur Esparza. Non minùs propendit pars hominis superior in objectum rationi consentaneum, quam pars hominis inferior in objectum conforme appetitui sensitivo, at ratione hujus propositionis sapè agit homo opera conformia appetitui, ergo ratione propensionis superioris, aget opera rationi consentanea.

RESPONDETUR. Utramque quantum ex parte objecti potentiam propendere in suum objectum, sed non eodem modo, quia non indiget sensus aliunde eligibili congrua sensatione, estque in modo agendi necessitatus, nisi aliunde impediatur: jam autem voluntas & indiget cogitatione congrua, & ex eo quod sit in agendo libera, ipsaque ex se non est electiva alicujus antecederet efficacia, sit, ut aliter se habeat, quam potentia appetitiva.

INSTAT 1. Esparza. Difficile imprimis est,

ut quis longo vivat tempore, quin vel una vice verum, vel ex veri amore afficiatur, item quinquam concipiat affectum v. g. sinceræ gratitudinis. Rursus sunt tales actiones externae, quarum superata difficultate, non restat ulterior difficultas in executione ob motivum honesti. Denique quae reddunt difficilem unum actum, eadem facilem reddunt alium, est ergo impossibile, ut dum est homo in statu viatoris, sit semper constitutus in impotentia morali omnium simul actuum honestorum. Quod si unicusque inest potentia bene operandi moralis, atque independenter à gratia per Christum, potestopus bonum sine illa ponere.

RESPONDETUR. Hoc ipsum probari debuisse, quod completa potentia bene operandi moraliter inest homini sine gratia, item quod concipiat sine gratia affectum sinceræ gratitudinis & c. similia. Licet has gratias passim Deus offerat.

INSTAT 2. à pari. Habitus supernaturales, suis viribus, absque auxilio gratiae sibi indibito, possunt efficere actus supernaturales quamvis offerantur illis auxilia sufficientia, ergo poterit, & natura rationalis uti suis viribus absque auxilio sibi indibito, & agere opera naturalia.

RESPONDETUR. Concedendo totum, sicut tamen non sequitur, quod collatio gratiae efficacis, non sit gratia, homini etiam habitibus supernaturalibus informato; ita nec sequetur in praesenti, immò hic ipse medius terminus, est potius pro nobis, quia sicut indigent adhuc habitibus gratiae, ita indigent & potentiae.

QUARTUM Argumentum est ex Arriag. cit. a. n. 13. & ostendit imprimis quod posita cogitatione boni & mali, non sit necessaria ulla nova gratia, tenens se à parte voluntatis, quod sic probatur. Voluntas est libera ad peccandum, & hoc sine gratia Dei; ergo ex parte voluntatis habet, quod requiritur, ut efficere possit opus bonum. Consequentia probatur, quia non potest esse peccatum, nisi sit potentia ad illud vitandum atque eo ipso quod sit potentia ad vitandum peccatum, est etiam potentia ad bene operandum, vitando enim illud peccatum homo bene operatur, maxime in sententia negante actus indifferentes in individuo. Ergo sine gratia speciali ex parte voluntatis, distincta ab ipso concursu generali Dei & indifferenti, datur potentia ad aliquod opus honestum.

RESPONDETUR. Imprimis retorquendo argumentum, quod scilicet sit homo indifferens ad non diligendum Deum super omnia amore obligativo, adeoque quod deberet ex viribus naturae elicere illum amorem, & tamen supponitur, si ille amor obligativus est, esse debere supernaturalem. Quod autem dicit Arriag. de hoc argumentum tantum proponere, ut ostendatur aliquod opus bonum posse fieri sine gratia, sed non de omnibus, id non obstat, ne dicat

argu-

argumentum probare multum, siquidem idem medius terminus aptari potest extra intentum. Directè autem ad objectionem dici potest, quod attinet ad hanc propositionem: potest homo sine gratia Dei peccare & non peccare, si faciat hunc sensum, non influente gratiâ in peccatum, est vera propositio, sed non sequitur posse aliquid bene fieri sine gratia: si autem faciat hunc sensum: potest homo sine gratia Dei non peccare, hoc est, quamvis non supponatur habere gratiam, est petitiô principii, probandumque restabit quod assumitur.

INSTAT idem n. 19. Moraliter est impossibile, ut in innumeris occasionibus bene operandi, ex quibus sæpissimè valde homini connaturalis est bene operari, & verò connaturalius, quàm contrarium, ut amicum optimè meritum amare, impossibile inquam, tunc hominem cum concursu generali, aliquando non bene operari.

RESPONDETUR. Connaturalitatem quam assumit objectio, desumi ex ordinariâ collatione talium gratiarum, concursus autem ipse generalis non est is, qui de se natus sit adferre congruam & selectam cogitationem, quam tamen requiri, iteratò inculcatum est.

QUINTUM Argumentum Tanneri, eoque utitur etiam Ovid. cit. n. 29. Quia scilicet hæc sententia licet videatur attollere gratiam, eandem deprimit, quod sic ille proponit. Natura præventa cogitatione naturali, potest elicere actum conducentem ad vitam æternam, qui sit principium justificationis, & intuitu cuius dentur auxilia supernaturalia; oppositum autem Vasq. sentientes, negant talem actum posse elicere magis erigit naturam Vasq. Deinde quia Vasq. concedit eam gratiam ad opera bona moralia, quæ meritoria esse affirmat, ponit ergo gratiam quam Pelagius admittebat, neque enim ipse negabat gratiam naturalem. Et certe gratia necessaria ad opera moralia, oritur ex causis naturalibus, & singulari providentia Dei ita dispositis, ut docet Vasq. d. 189. n. 144. sed talem gratiam etiam admittebat Pelagius, ut constat ex alibi dictis, ergo sententia hæc cum Pelagio deprimit gratiam, & elevat naturam.

RESPONDETUR. In sententia Vasq. duo haberi, primum quod necessaria sit gratia etiam ad opera bona moralia: secundum quod illa opera disponant ad justificationem & quod intuitu, ejus dentur auxilia supernaturalia. Posset aliquis tueri nonnisi primum & negare hoc secundum, ut fecit Turrianus apud Ovid. cit. n. 18. Quod attinet ad objectum propositionis, differentia hæc est inter Pelagium & sententiam Vasq. quia præter gratiam naturalem, nullum aliud principium admittebat supernaturale, admittit Vasq. differt item à Semi-Pelagianismo, quia illi ponebant merita conditionata æquivalentia absolutis, non admittit Vasq. Deinde quia deter-

minatio habenda: potius cogitationis congruæ quàm non congruæ, pendebat apud Semi-Pelagianos à viribus meris naturæ, in sententia Vasq. à Dei gratia per Christum. De hoc tamen argumento inferius adhuc agetur.

INSTAT 1. Ovid. n. 77. Quia quamvis congrua cogitatio sit speciale beneficium, quo caret ille qui habet cogitationem nonnisi sufficientem, nihilominus illa cogitatio non potest dici quod proficiatur ex gratia, quod ipsum probat n. 86. quia Patres dum asserunt bonum opus fieri non posse sine gratia, plerumque addunt hos terminos sicut oportet, ut addit Arausicanum secundum Can. 2. vel conveniens ad vitam æternam, ad salutem &c. ut habetur in Moguntino, Can. 5. Ergo opera illa bona, quæ fieri possunt non ut oportet ad salutem, non erunt facta ex gratia. Subnectiturque idem Ovid. alia huc concernentia testimonia.

RESPONDETUR. Imprimis qui vellet tueri sententiam Vasq. prout ipse met illam tueretur, diceret ex hoc ipso illa opera esse ex gratia facta, quia conducunt ad salutem, sed quia hic modus tuendi non est ita expeditus, diceret cum Turrianus, opera non esse meritoria, proficisci tamen ex gratia, quia quamvis ea gratia quæ in controversia agitabatur inter Pelagianos & Augustinum antonomastice vocetur gratia, eaque sicut oportet, nihilominus & alia adjutoria possunt vocari, idque ex mente Patrum, gratia. Ratio. Auctoritas August. qui Epist. 95. agnoscit gratiam creationis; *etsi enim inquit, quadam non improbandâ ratione dicitur gratia Dei quâ creati sumus &c.* lib. de Spirit. & lit. cap. 35. *arbitrium inquit, ad Dei gratiam, hoc est, ad Dei donum pertinere,* lib. 4. contra Julianum, cap. 3. *agens de pluribus virtutibus moralibus gentiliū, subdit; quanto ergo tolerabilius illas quas dicit in impiis esse Virtutes, divino muneri, quàm eorum tantummodo tribueres voluntati.* In dubiè autem gratia, munus divinum est. Prosp. contra Collatorem c. 22. reprehendit eos qui docent *sine ullo inquit, opere gratia, naturaliter omni animæ, semina inesse virtutum* Anselmus in lib. de Concor. par. 3. colum. 4. *cum omnia subjaceant dispositioni Dei, quidquid contigit homini, quod adjuvat liberum arbitrium, ad arripiendum, vel servandum, hanc de qua loquimur rectitudinem, suæ gratiæ imputandum est.* Conferunt autem tales actiones, tanquam removens, prohibens. Bernardus lib. de grat. & lib. arb. Porro ipsum (supple liberum velle) ut esset, creans gratia fecit. S. Thom. prima 2dæ q. 136. ar. 2. ad 2dum. *Dicendum quod bonum politicæ virtutis, commensuratum sit naturæ humanæ, & id eo absque auxilio gratiæ gratum faciente, potest voluntas humana in illud tendere, licet non absque auxilio gratiæ Dei.*

INSTAT 2. idem. Providentia quâ Deus condidit mundum, quatuor creavit elementa, caelos ita disposuit, licet id ita debitum non esset, &

(V) 2 tamen

ramen ea omnia ad beneficium creationis spectant, ergo idem dicendum de cogitationibus naturalibus.

RESPONDETUR. Si ponatur ordo creationis talis, ut omnia quæ sunt ordinis naturalis habeantur per modum indivisibilis objecti volubilis, hoc sensu collatio auxilii prævisi congrui, non erit beneficium speciale condistinctum à beneficio creationis. Caterum si non ponatur ordo creationis ita universalis, sed nonnisi ea ponantur in eo ordine, quæ directè positionem creaturarum concernunt, & ea quæ sunt accessoria ejusdem positionis, ut talis concursus planetarum, & qualitas &c. eo casu habebit rationem specialis beneficii collatio auxilii congrui, quavis in entitate naturalis. Ut ergo præscindatur occasio quæstionum de voce, hoc tenendum erit, si nomine beneficii specialis veniat id, quod est supernaturale, sic congrua gratia naturalis non erit beneficium speciale; si autem nomine specialis beneficii veniat id, quod non habet se tanquam formalis rei positio, nec se habet ut aliquid, moraliter loquendo, per modum ejusdè, & accessoriè se ad positionem habens, eo sensu beneficium congruæ cogitationis naturalis, erit beneficium speciale, distinctum à dono creationis; defacto enim cogitatio congrua, non habet se per modum accessorii sequentis hunc ordinem, siquidem etiam sufficiens cogitatio posset eundem ordinem sequi, nec cogitatio congrua habet se sicut in mundo est ortus solis & lunæ, quia non esset ejusdè mundi positio, si prædicta non haberentur, esset autè idem mundus, etiam non datà cogitatione congruà, nisi ex speciali beneficio.

INSTAT 3. idem. Ex dictis sequi, quòd etiam bruto fiat gratia, cum causæ ita cum illo concurrunt, ut sit perfecta generatio.

RESPONDETUR. Gratia nomen appropriatè sumitur per ordinem ad creaturas rationales, neque enim dicuntur apud nos bruta gratiam habere, vel unum brutum conferre gratiam alteri. Deinde cum determinent sibi bruta per se loquendo certum ordinem generationis, exceptis casibus, certè secundum illam determinationem operans Deus, non potest dici facere gratiam, sed explens ordinem. Quia autem creatura rationalis non est determinata ad habendam cogitationem nonnisi congruam, quæ ipsa de se bona est, & non sita in potestate donatarii in ordine ad illam seligendam, fit ut illius collatio, rationem beneficii specialis obtineat.

Punctum Difficultatis 2.

Proponuntur Argumenta partis affirmativæ.

PRIMUM Argumentum est deductum ab Auctoritatibus, ex quibus plurimas adducit citatus Vasq. brevitas causâ in compendium erunt adducendæ, & ex illis explicatis reliquæ intelligentur.

1. AUCTORITAS est ex eo, quia Aug. disputans contra Semipelagianos, exinde deducit etiam initium nostræ justificationis non esse ex nobis sed ex gratia speciali, quia non est in nostra potestate seligere auxilium, & habere hanc potius quàm illam cogitationem; habet hoc August. lib. 2. contra duas epistolas Pelagianorum, lib. 2. de peccat. merit. cap. 17. lib. 1. ad Simplic. q. 2. similia habet Ambrosius, lib. de fuga seculi cap. 7. & 19. quod etiam probant illa testimonia, in quibus cogitationes bonæ dicuntur esse à Deo, & ex gratia: quæ loca omnia in compendium redegit citatus Suar. cap. 16.

RESPONDETUR. Imprimis Augustinum egisse contra Semi-Pelagianos, non de cujusunque cogitationis selectione, sed cogitationis supernaturalis: quia illius erat intentio, convelle- re ipsam substantiam erroris; Semi-Pelagiani- mus autem voluit initium justificationis, esse ex meritis naturalibus. Deinde dici posset distinctas esse has quæstiones; an selectio talis cogitationis sit gratia in re, & an sit vocanda gratia, vel an sit distincta à beneficio creationis, primum illud innuunt dictæ auctoritates, consentiuntque oppositi, secundum non innuunt, in quo tamen vertitur controversia. Denique alia hæc est propositio; hoc auxilium non est supra exigentiam gratiæ creationis, & alia; hoc auxilium est debitum & consequens gratiam creationis. Prima propositio hunc sensum facit, quòd aliquid sit in eodem ordine cum gratia creationis, hocque concedent oppositi. Secunda propositio hunc facit sensum, quòd cogitatio congrua, sit per modum proprietatis gratiæ creationis, quæ propositio est falsa, quia etiam congrua cogitatio, stat cum ordine creationis. Imò cum ipse Suar. frequenter fateatur, gratiam hanc esse speciale beneficium, licet non distinctum à gratia creationis, hoc ipso debet agnoscere esse distinctum, non quidem ordine sed specialitate, quod etiam advertit Arriag. citat. n. 18. certè enim gratia creationis, est gratia communis. Quod attinet ad alias Auctoritates, duplicis sunt generis, quædam universaliter dicunt has cogitationes esse ex Deo, & ex auctoritates explicatione non indigent, dici enim potest, quòd cogitationum illarum selectio sit à Deo, licet non sint gratia simpliciter. Aliæ autem Auctoritates dicunt, quòd cogitationes illæ sint ex gratia, & hæc auctoritates vel procedunt de cogitationibus omnino sanctis, & supernaturalibus, quæ indubie sunt ex gratia, vel certè secundum alias phrasas Patrum, si sunt cogitationes merè morales, procedunt ex gratia cum addito.

2. AUCTORITAS est ejusdem August. & aliorum Patrum universaliter assumptum, bonum opus non posse fieri sine gratia, ita loquitur August. lib. 2. contra duas epistolas Pelagianorum cap. 8. lib. de Spir. & lit. cap. 28. epist. 106. & 107. lib. 4. contra Julian. c. 3. quod etiam significat